

Messun toteutuksessa seurataan Jumalanpalvelusten kirjan järjestystä, käytetään II sävelmäsarjaa. Käsikirja antaa mahdollisuuden vaihtoehtoihin toteutustapoihin – kuitenkin niin, että palvelus on toteutukseltaan ennustettava ja tunnistettavissa. Jumalanpalveluksen oppaan suomia vaihtoehtoja voidaan käyttää luovasti ja yhdessä sopien, etenkin erityismessuissa.

Ennen messua avustajat ja toimittajat käyvät läpi sovitut tehtävät 9.40 sakastissa. Avustajien ohjeistamisesta vastaa liturgi. Tämä aika on messuun valmistautumista ja rukousta varten. Sakaristorukouksen jälkeen avustaja voi siirtyä toivottamaan tervetulleeksi kirkon ovelle.

Jumalanpalveluksen toteuttamisessa noudatetaan Pellon kirkossa seuraavia periaatteita:

Ristikulkue	<p>Pyritään toteuttamaan aina. Risti viedään kuoriin alttarin vasemmalle puolelle, ja kynttilöiden kantajat laittavat kynttilät jalkoihinsa ristin molemmille puolille.</p> <p>Seurakunta istuutuu, kun ristinkantaja saapuu paikalleen.</p> <p><i>Kulkueessa ovat: ristinkantaja, kynttiläkantajat, tekstinlukijat, muissa tehtävissä toimivat (esim. muusikot, esirukouksen lukijat), ehtoollisavustaja / avustava pappi sekä liturgi.</i></p>
Alkusiunaus ja johdantosanat	Liturgi, alttarin edestä ylhäältä (johdantosanat myös mahd. lukupulpetista).
Rippi	<p>Liturgi TAI avustava pappi (jos paikalla)</p> <ul style="list-style-type: none"> - kehottaa synnintunnustukseen. - johdattaa synnintunnustukseen alttarikaiteelle polvistuneena (liturgi vierellään) - synninpäästö: alttarin edestä ylhäältä
Päivän psalmi / Kyrie-litania	Juhlamessuissa, musiikillinen toteutus
Kunnia	Kanttori, esilaulaja tai kuoro
Päivän rukous	Liturgi, lukupulpetista
1. ja 2. lukukappale	<p><i>Messuavustajat lukevat.</i></p> <p>Vastausmusiikki kanttorin valitsema.</p>
Evankeliumi	Liturgi (tai saarnaava pappi) lukee evankeliumin puoleisesta lukupulpetista tai saarnatuolista. Seurakunnan halleluja lauletaan 2 kertaa alussa.

Saarna ja uskontunnustus	Liturgi (tai saarnaava pappi) lukupulpetista tai saarnatuolista.
Esirukous	Avustava pappi tai <i>messuavustaja</i> evankeliumin puoleisesta lukupulpetista (pappi lukee ilmoitukset joko ennen esirukousta tai sen sisällä). Käytännössä esirukous useimmiten liturgin toteuttama.
Kynttilöiden sytytys	Suntio sytyttää kynttilän jokaisen kastetun ja vainajan nimen kohdalla. <i>Sytyttäjä voi olla myös messuvustaja.</i> <i>Kastelehden käy kiinnittämässä joko lapsen läheinen tai suntio.</i> Vainajien kiitosta seuraa lyhyt rukous ja musiikki. <i>Uhrivirren alkaessa kaikki ehtoollista jakavat henkilöt menevät yhtä aikaa alttarin ääreen.</i> Liturgi valmistelee ehtoollisen.
Kolehdin kerääminen	<i>Messuavustaja avustaa suntiota tarvittaessa.</i>
Kolehdin siunaaminen	Liturgi siunaa, myös sananjumalanpalveluksessa.
Ehtoollisrukous ja ehtoollisen asettaminen	Liturgi
Ehtoollisen jako	<i>Ehtoollisen jakajat nauttivat ehtoollisen viimeisenä, jonka jälkeen avustajat palaavat paikoilleen.</i>
Kiitosrukous	Liturgi lukee alttarilta.
Ylistysvirsi	<i>Messuavustaja</i> tai avustava pappi nousee seisomaan ja kehottaa ylistykseen sanoen: Nousemme ylistämään Jumalaa virren xx sanoin ja sävelin. (Käytännössä useimmiten liturgi.)
Herran siunaus	Liturgi lausuu alttarilta tai alttarin edestä.
Ilmoitukset ja lähettäminen	Liturgi (tai avustava pappi) lukupulpetista.
Ristikulkue	Jos messun aluksi on ollut ristikulkue, se poistuu messun loppuksi. Ristikulkue järjestäytyy ja poistuu päätösmusiikin soidessa. Seurakunta seisoo.

Turtolan kirkossa edellä olevaa noudatetaan soveltaen ja ristikulkue kootaan vain juhlamessuihin.

PELLON SEURAKUNTA

JUMALANPALVELUKSEN JA TOIMITUSTEN KUORISÄÄNTÖ

1. Valmistautuminen

- alttarivaatteet kirkkovuoden mukaan; ks. kalenteri tai kirkkokäsikirja
- kukat kirkkovuoden ja tarpeiden mukaan
- alttarikynttilät, mikäli on mahdollista, pyhäinpäivän määrän mukaan (ks. kalenteri) ja ne sytytetään ennen kirkonkellojen yhteensoittoa
- virret asetetaan taululle ennen toimituksen alkua
- ehtoollisvälineiden tuonti alttarille (viinikannu ja leipärasia sekä liina alttarille ennen jumalanpalveusta, ehtoollismalja ja öylättilautanen sakastiin)
- äänentoisto- ja muut välineet huolehditaan asianmukaisesti

2. Toimituksen aikana

- paikka kirkon etuosassa sivulla, josta näköala alttarille ja kirkkosaliin
- järjestyksen ja istumapaikkojen valvonta
- kolehdinkannon hoitaminen (kolehtihaavit asetetaan sopimuksen mukaiseen paikkaan)
- avustaminen (invalidien auttaminen esim. ehtoollispöytään, hautaustoimituksessa tarpeellinen ohjaus jne.)
- väkimäärän laskeminen

3. Toimituksen jälkeen

- alttarin jälkihoito
- kirkon "yleiskunnan" tarkistus
- kolehdin hoitaminen asianmukaisesti sovitulla tavalla
- ehtoollisvälineiden puhdistus (ehtoolliskirkon jälkeen)
- toimitusasujen tarkastus ja asettaminen asianomaisiin paikkoihin

4. Muut toimenpiteet

- kellonsoitto suoritetaan perinteiseen tapaan
- hautaansaattaminen toimenpiteineen
- huolehtia lämpötilasta ja kosteustoimenpiteistä asianmukaisesti
- toimituksen suorittaja voi antaa erityistoivomuksia

"Kirkonpalvelija on pastorinsa esirukoilija ja hänen läsnäolonsa takaa sen, että kirkkotavat tunnetaan ja että kaikki tapahtuu säädyllisesti ja järjestyksessä."